

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi, liikennekaari@lvm.fi

ASIA: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi liikkumispalveluita koskeviksi olennaisiksi tiedoiksi

VIITE: Liikenne- ja viestintäministeriö TIO/Tietoliiketoimintayksikkö lausuntopyyntö 19.6.2017

Yleistä

Invalidiliitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Liitto edustaa 148 jäsenyhdistyksensä kautta 30 000 fyysisesti vammaista ja toimintaesteistä suomalaista. Lausumme asiasta fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden liikkumispalveluiden näkökulmasta.

Asetuksessa olennaisilla tiedoilla tarkoitetaan liikenteen palveluista annetun lain III osan 2 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan ainakin reitti-, pysäkki-, aikataulu-, hinta- ja saatavuustietoja sekä esteettömyystietoja. Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset olennaisista tiedoista, niitä koskevista ajantasaisuusvaatimuksista sekä teknisestä yhteentoimivuudesta.

Invalidiliitto pitää hyvänä, että asetusluonnos on rakennettu siten, että se tunnistaa keskeisimmät soveltamisalaan kuuluvat liikkumispalvelut ja niissä olennaiset tiedot, koska ne saattavat poiketa selkeästi toisistaan. ***Invalidiliitto huomauttaa, että esteettömyys ja saavutettavuus ovat keskeisimpiä tekijöitä, joilla turvataan kaikkien matkustajien yhtäläiset oikeudet palvelun käyttäjinä, riippumatta mahdollisesta toimintarajoitteesta ja sen laadusta.***

Esteettömyys ja saavutettavuus ovat ehdottomia reunaehtoja asetuksessa luetelluissa kaikissa liikkumispalveluissa, joita ovat; 1) henkilöiden kuljetuspalvelut, asemat, 2) asemat, satamat ja muut terminaalit, 3) ajoneuvojen vuokrauspalvelut ja kaupalliset yhteiskäyttöpalvelut, 4) yleiset kaupalliset pysäköintipalvelut, ja 5) välityspalvelut.

Asetuksessa huomioitava läpileikkaavasti YK:n vammaissopimuksen esteettömyys

Suomi on ratifioinut YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan. Vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyllä yleissopimuksella luodaan sen sopimuspuolille velvollisuus edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti heidän ihmisoikeuksiansa ja perusvapauksiensa toteutuminen. Yleissopimuksen ratifioinnilla vahvistetaan vammaisten henkilöiden oikeuksien asemaa nimenomaan oikeudellisesti velvoittavina ihmisoikeuksina samoin kuin valtion velvollisuutta toimia näiden oikeuksien edistämiseksi.

Yleissopimuksen johtavana periaatteena on syrjinnän kieltö ja laaja-alainen esteettömyys. Sopimuksen 9. artikla Esteettömyys edellyttää, että ”sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn fyysiseen ympäristöön, kuljetukseen, tiedottamiseen ja viestintään, muun muassa tieto- ja viestintäteknologiaan ja -järjestelmiin, sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin sekä kaupunki-että maaseutualueilla.”.

Myös yhdenvertaisuuslaki edellyttää vammaisten henkilöiden saattamista yhdenvertaiseen asemaan palveluiden käyttäjinä. Yhdenvertaisuuslaki sisältää muun muassa palvelun tarjoajalle veloitteen tehdä asianmukaiset ja **kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset**, jotta vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa asioida sekä saada yleisesti tarjolla olevia palveluita. Tavoitteena on turvata vammaisten henkilöiden yhdenvertainen asiakkuus tarvittaessa kohtuullisin mukautuksin, jos tämä oikeus ei muutoin toteutuisi. Kohtuullisella mukautuksella tarkoitetaan vammaisen henkilön ihmis- ja perusoikeuksien edistämiseksi **yksittäistapauksessa** tehtäviä asianmukaisia järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta tai kohtuutonta rasitetta itse järjestelijälle.

Haluamme kiinnittää huomiota myös kaikille sopivaan suunnitteluun. Kaikille sopiva suunnittelu tarkoittaa tuotteiden, ympäristöjen, ohjelmien ja palvelujen suunnittelua sellaiseksi, että kaikki ihmiset voivat niitä käyttää mahdollisimman laajasti ilman mukautuksia tai erikoisjärjestelyä.

Invalidiliiton käsityksen mukaisesti nyt esitettyä asetusluonnosta ei ole riittävästi arvioitu näistä näkökulmista käsin ja esteettömyys tulisi liittää läpileikkaavammin asetuksen eri olennaisiin tieto-osioihin.

Yksityiskohtaiset perustelut

2 §. Henkilöiden kuljetuspalvelut

Asetusluonnoksen 2 §:n 4 kohdan perusteella henkilöiden kuljetuspalveluun liittyvinä olennaisina tietoina tulee antaa; ”tiedot siitä, ovatko käytössä olevat liikennevälineet tai osa niistä esteettömiä, matalalattaisia tai onko niissä pyörätuolipaikkoja”. Tätä on pidettävä kannatettavana ja välttämättömänä. Invalidiliitto tähdentää kuitenkin, että pelkästään tieto kaluston laadusta ei vielä ole riittävä vaan esteetön matkaketju ja palvelun käyttö edellyttää tietoa myös esteettömän palvelun liikennöinnin aikataulusta ja reiteistä.

Invalidiliitto esittää lisättäväksi seuraavat esteettömyyttä koskevat maininnat asetuksen 2 §:n seuraaviin kohtiin;

5) säännöllisen aikataulun mukaisen liikenteen **mukaan lukien esteettömän** liikenteen tiedot reiteistä **esteettömine** paikkatietoineen.

6) säännöllisen aikataulun mukaisen liikenteen pysäkkien, asemien, terminaalien ja muiden pysähtymispaikkojen sijainnit ja **esteettömyys**.

7) muussa kuin säännöllisen aikataulun mukaisessa liikenteessä mahdollisten ennalta määriteltujen pysäkkien, asemien, terminaalien ja muiden pysähtymispaikkojen sijainnit ja **esteettömyys**.

8) muussa kuin säännöllisen aikataulun mukaisessa liikenteessä tiedot päivistä ja kellonajoista, jolloin palvelua ja **esteetöntä palvelua** tarjotaan ja jolloin se on saatavissa tilauksesta.

14) säännöllisen aikataulun mukaisessa liikenteessä mahdolliset tiedot liikennevälineiden reaaliaikaisesta liikkumisesta mukaan lukien **esteetön kalusto** reitillään tai linkki palveluun, josta tiedot on saatavissa.

15) muussa kuin säännöllisen aikataulun mukaisessa liikenteessä mahdollinen tieto ajoneuvon sijainnista kartalla **mukaan lukien esteetön kalusto** reitillään tai linkki palveluun, josta tiedot on saatavissa.

Asetusmuistion 2 §:n kohdassa 4 todetaan, että tässä kohtaa edellytetyt esteettömyystiedot on rajattu tietoihin, joiden saatavuuteen rakenteellisesti on jo olemassa menettelyt. Kaluston esteettömyys liittyy takseihin, joissa on olemassa tietyt erilaisten esteettömien ajoneuvojen kategoriat. Kaluston matalalattaisuudesta sekä pyörätuolipaikkojen olemassa olo liittyy linja-autoihin. Myös junissa voi olla pyörätuolipaikkoja.

Invalidiliitto toteaa, että jatkossa esteettömyystietoja tulee kehittää, jotta esteetön ja saavutettava liikkumispalvelu on käytännössä todellisuutta myös tätä palvelua tarvitseville kansalaisille. Tällä hetkellä esteetöntä liikkumispalvelua on ainoastaan suurimmissa kaupungeissa

Invalidiliitto teki 2014 selvityksen yhdessä Kuntoutussäätiön kanssa; Toteutuuko liikkumisen vapaus? Kokemuksia ja näkemyksiä vammaisten henkilöiden liikkumisen mahdollisuuksista Suomessa liikkumisen vapaudesta. Selvityksestä tulee selkeästi esille, että julkinen liikenne ei edelleenkään kykene vastaamaan vammaisten henkilöiden liikkumisen tarpeisiin. Erityisen haavoittuvaisia liikkumisen osalta ovat syrjäseutujen ja muiden haja-asutusalueiden vammaiset henkilöt. Ainoastaan vajaa puolet vastaajista totesi, että heidän asuinalueellaan on liikuntavammaisille soveltuvaa joukkoliikennettä ja heistäkin suurin osa totesi, ettei sitä ole riittävästi. Pyörätuolin käyttäjistä 36 % totesi, ettei ole soveltuvaa joukkoliikennettä. Julkista liikennettä kykeni itsenäisesti käyttämään vain 4 % pyörätuolin käyttäjistä ja näistä avustettuna 69 %.

3 §. Asemat, satamat ja muut terminaalit

Invalidiliitto muistuttaa, että liikkuminen on katkeamaton ketju. Asemilla, satamilla ja muilla terminaaleilla ja niiden esteettömyydellä ja saavutettavuudella on merkitystä palvelun käytön kannalta. Näin ollen Invalidiliitto edellyttää, että 3 §:n kohtaan 5 tulee lisätä myös tiedot kohteen yleisestä esteettömyydestä sen lisäksi, että palvelun tuottajan on ilmoitettava tiedot tarjottavista EU-säädösten mukaisista avustuspalveluista ja esteettömistä tiloista, kuten inva-WC:stä.

5 §. Yleiset kaupalliset pysäköintipalvelut

Invalidiliitto pitää hyvänä muistiossa todettua, jonka mukaisesti tavoitetilanne on, että pitkällä tähtäimellä pysäköintikapasiteetista olevat tiedot olisivat laajemmin saatavilla mukaan lukien esimerkiksi kauppakeskusten yhteydessä tarjottavat pysäköintipalvelut ja kadunvarsipysäköinti, jotka eivät vielä nyt kuulu asetuksen soveltamisalaan. Usein pysäköintipalvelun esteettömyys ja saavutettavuus on osa liikennepalvelun kiinteää käyttöä. Invalidiliitto ehdottaa, että 5 §:n 7 kohtaan tieto erityisryhmille varatusta kapasiteetista täsmennetään koskemaan vammaisen henkilön pysäköintilupa ja että tiedoissa tulisi ilmoittaa erikseen onko pysäköinti maksutonta vammaisen henkilön pysäköintiluvalla.

Invalidiliitto ehdottaa lisäksi, että 5 §:n 10 kohtaan mahdolliset staattiset hintatiedot tai tiedot hinnan määräytymisen perusteista sekä tiedot mahdollisista käytössä olevista alennusperusteista lisätään myös tieto mahdollisesta vammaisen henkilön avustajan maksuttomuudesta. Invalidiliitto viittaa tältä osin myös vuonna 2018 Suomessa käyttöön otettavaan vammaiskorttiin. Vammaiskortti on osa EU-laajuista kehittämistä, jossa ovat mukana vammaisjärjestöt, KELA, STM ja THL. Lisätietoa <http://www.vammaiskortti.fi/>

Kehitettävä esteettömyystietojen määrittelyä, saatavuutta ja liikkumispalvelujen tuottajien tietoisuutta

Invalidiliiton mielestä on ensiarvoisen tärkeää, että liikenne- ja viestintäministeriö ja sen virastot aloittavat alan toimijoille suunnatun koulutuksen ja tiedotuksen esteettömien sovellusten kehittämiseksi ja esteettömyystietojen huomioon ottamiseksi. Aiemmin koulutus ja neuvonta on jäänyt vammaisjärjestöjen ja muiden kansalaisjärjestöjen tehtäväksi. Tämän lisäksi Invalidiliitto toteaa, että LVM:n ja sen virastojen hankkeissa tulisi soveltaa läpileikkaavasti Design for All -periaatteen mukaista avointa ja säännöllistä vuoropuhelua eri toimijoiden, kuten palvelun tuottajien ja tilaajien sekä tuotteen valmistajien että erilaisten käyttäjien, kuten eri tavoin toimintaesteisten kuluttajien ja iäkkäämpien kuluttajien kesken. Näin saadaan eri kuluttajaryhmien käyttäjäkokemus (User Experience, UX) paremmin kuuluviin.

Esteettömiä ja saavutettavia palveluja koskevat tiedot tulee aina antaa selkeästi myös sähköisten aikataulu- ja varausjärjestelmien kautta

Invalidiliitto haluaa tähdentää vielä lopuksi, että olennaiset esteettömyyttä ja saavutettavuutta koskevat **tiedot** palvelusta, kuten tiedot kaluston ja pysäkkien saavutettavuudesta sekä pyörätuolipaikoista **tulee antaa aina myös sähköisten varausjärjestelmien ja aikataulutietojen kautta.**

Invalidiliitto liittää lisäksi loppuun 11 valtakunnallisen vammais- ja vanhusjärjestön huhtikuussa 2016 tekemän vetoomuksen; Liikennepalveluissa käytettävät välttämättömät vähimmäisehdot esteettömän matkustamisen turvaamiseksi liikenne- ja viestintäministeriön edelleen kehittämistyön arviointia varten.

Helsingissä 9. päivänä elokuuta 2017

INVALIDILIITTO RY

Petri Pohjonen

Laura Andersson

Pääjohtaja

Yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja antaa: lakimies Elina Nieminen, elina.nieminen@invalidiliitto.fi

Allekirjoittajajärjestöt

VETOOMUS

Huhtikuu 2016

LIKENNEPALVELUISSA KÄYTETTÄVÄT VÄLTTÄMÄTTÖMÄT VÄHIMMÄISEHDOT ESTEETTÖMÄN MATKUSTAMISEN TURVAAMISEKSI

JOHDANTO

Tässä asiakirjassa on esitetty liikennepalveluissa käytettävät **välttämättömät vähimmäisehdot esteettömien liikennepalvelujen turvaamiseksi** vammaisten henkilöiden ja muiden esteetöntä matkustamista tarvitsevien näkökulmasta. Asiakirjalla haluamme tuoda esille keskeisimmät **liikennepalveluiden sääntelyssä, ohjauksessa, suunnittelussa, valvonnassa ja kilpailutuksessa huomioon otettavat asiat**, jotka mahdollistaisivat mahdollisimman laajan käyttäjäjoukon hyödyntää liikennepalveluja.

Yhteiskunnallinen tilanne edellyttää liikennepalvelujen innovatiivisten rakenteellisten ja teknisten ratkaisujen laaja-alaista kehittämistä, jotta kaikki yhteiskunnan jäsenet voivat yhdenvertaisesti käyttää liikennepalveluita. Tähän velvoittaa myös 1.1.2016 voimaan tullut **yhdenvertaisuuslaki**. Laki sisältää vahvan yhdenvertaisuuden turvausedellytyksen sekä syrjinnän kiellon. Tämä **koskettaa viranomaistahojen lisäksi myös tässä yhteydessä elinkeinotoiminnan harjoittajia, jotka julkisesti tarjoavat palveluita ja tavaroita**.

Esitetyt liikennepalveluissa käytettävät välttämättömät vähimmäisehdot ovat vammaisten henkilöiden ja muiden esteetöntä matkustamista tarvitsevien matkustajien näkökulmasta sellaisia **reunaehtoja, joita ilman matkustaminen itsenäisesti tai avun kanssa estyy, muodostuu turvallisuutta vaarantavaksi tai muutoin kohtuuttoman vaikeaksi riippuen toimintarajoitteen syystä ja sen vaikutuksista. Reunaehdoissa on keskitytty niihin matkustajaryhmiin, joilla on kuulemisen, näkemisen, liikkumisen tai toimintakyvyn ohjauksessa vamma tai sairaus**. Tämän lisäksi esteetöntä liikennepalvelua tarvitseva voi satunnaisesta elämäntilanteesta johtuen olla myös ikääntynyt, lastenvaunujen kanssa liikkuva, väliaikaisesti tapaturman johdosta toimintarajoitteinen matkustaja tai henkilö, jolla on toimintakyvyn ohjauksessa tai kognitiossa haasteita tai ongelmia.

Esittämämme käytännöt helpottavat merkittävästi myös ikäihmisten liikennepalvelujen käyttämistä. Suomessa yli 65-vuotiaita on jo 1,2 milj., joiden itsenäistä toimintakykyä ja

kotona asumista tukevat esteettömät ja saavutettavat liikennepalvelut. Tämä koskettaa kaikkia asiakasryhmiä. Samalla esteettömät ja saavutettavat liikennepalvelut vähentävät ja täydentävät sosiaali- ja terveystalouden tarvetta. **Esteet liikennepalveluiden käytössä aiheuttavat merkittävän esteen yhdenvertaiselle osallistumiselle yhteiskunnan eri toimintoihin. Kyse on ihmisen elämän moninaisuuden huomioimisesta hyvässä liikennesuunnittelussa.**

Me allekirjoittaneet järjestöt haluamme olla mukana design for all –periaatteen mukaisesti Liikennekaaren helposti saavutettavien liikennepalvelujen suunnittelussa ja tarjota asiantuntemustamme myös Liikennekaari -hankkeelle.

Toteamme myös, että ympäristössä liikkuminen on katkeamaton ketju. Liikennepalveluiden kehittämisen lisäksi liikennepalvelut edellyttävät esteetöntä rakennettua ympäristöä, kuten helposti saavutettavat matkakeskuksia, pysäkkiympäristöjä jne., joita ei kuitenkaan tässä yhteydessä ole tarkemmin kuvattu. Tämän lisäksi katsomme, että liikennepalveluilla tulee olla yksi yhteinen viranomaistaho, jonka vastuulla liikenteen kokonaisuuden hallinto ja valvontavastuu on maakuntien lisäksi.

Kannanoton ovat koonneet: Invalidiliitto ry, Kuuloliitto ry, Kuurojen Liitto ry ja Näkövammaisten liitto ry

Lisätietoja: elina.akaan-penttila@invalidiliitto.fi, sami.virtanen@kuuloliitto.fi, timo.kuoppala@nkl.fi

INFORMAATIO

- Matkustajalla on saatavilla tietoa pysäkeistä, terminaaleista, palvelupisteistä ja esteettömästä kalustosta sekä henkilöstön antamasta palvelusta toimintarajoitteiselle matkustajalle asiakaspalvelussa ennen matkaa, liikennevälineeseen noustaessa, matkan aikana ja liikennevälineestä poistuttaessa
- Kirjalliset tai muulla tavoin esitetyt ohjeet ovat selkokielisiä tai vähintään selkeää yleiskieltä. Aikataulut ja hinnat ovat helposti löydettävissä ja luettavissa kaikilla käyttöliittymillä saavutettavilla ratkaisuilla ja selkeällä kielellä
- Asiakaspalvelu oltava saatavilla puhelimitse, tekstiviesteillä, sähköpostitse ja esim. chat-muodossa
- Liikennepalveluihin ja –välineisiin liittyvä poikkeusinformaatio sekä tiedottaminen matkan aikana hoidetaan kuulutusten lisäksi myös visuaalisesti. Kuten matkan aikana pysäkki-informaatio äänellä ja tekstinä sekä poikkeustilanteessa, mitä tapahtuu ja miten voi jatkaa, jos matka tällä liikennevälineellä katkeaa tai vaihtoyhteys ei onnistu.
- Asiakaspalveluhenkilöstöllä on valmius kommunikoida kuulemiseen, näkemiseen, ymmärtämiseen tai muistamiseen liittyvien vammaisten asiakkaiden kanssa (lipunmyynnissä ja kuljettajilla), kuten: selkeä puhe, kasvot näkyvillä, katsekontakti, käytössä kynää ja paperia tai tarvittaessa mahdollisuus etätulkkauksen hyödyntämiseen. Vammaisjärjestöt voivat opastaa henkilöstöä näissä asioissa.

- Asiakaspalvelupisteet on suunniteltu esteettömiksi, niiden ääniympäristö on rauhallinen ja niihin on asennettu palvelupistesilmukka kuulokojeen käyttäjiä varten.
- Lippuautomaatit ja reittikartat ovat selkeitä, helppokäyttöisiä ja sijoitettu matalalle, (kosketusnäyttöjen rinnalla vaihtoehtoinen äänitoiminto tai henkilökohtainen palvelu)
- Matkustajalla on mahdollisuus ostaa pyörätuolipaikkoja ja mahdollinen saattajalippu yleisesti käytettävillä lipunmyyntitavoilla, myös sähköisesti verkosta
- Matkustajalla on saatavilla tietoa tarvitsemansa avustajan/tulkin/oppaan matkan kustannuksesta tai maksuttomuudesta

PALVELUOSAAMINEN

- Koskee kaikkien kuljetusammattilaisten ja liikennepalveluita tarjoavien toimijoiden palveluja (taksi, linja-auto, kuljetuspalvelu)
- Palvelualltius (myönteinen asenne ja suhtautuminen sekä perusosaaminen avustamiseen sekä apuvälineiden käyttöön esim. pyörätuoli, rollaattori, opas- ja avustajakoira)
- Valmius toimintarajoitteisen matkustajan avustamiseen, taluttamiseen tai opastamiseen istumapaikalle matkustajan antamien ohjeiden mukaisesti
- Osaaminen pyörätuolin tai muun liikkumisen apuvälineen avustamisessa kulkuneuvon
- Osaaminen pyörätuolin tai muun liikkumisen apuvälineen kiinnittämiseen kuljetuksen ajaksi standardien mukaisesti
- Ennakoiva ja rauhallinen ajotapa ja muu toiminta, joka ottaa huomioon toimintarajoitteisen matkustajan tasapainon ylläpitämisen tai hitaan liikkumisen
- Informaation antaminen asiakkaalle (kts. edellä informaatio)
- Valmius tunnistaa näkövammaisen asiakas pysäkillä

KALUSTO

- Linja-auto: Matalalattiainen, helppokäyttöinen tarpeeksi loiva ja kantava luiska, kaluston niausmahdollisuus, kiinnityspisteet useammalle pyörälliselle liikkumisen apuvälineelle, sivulle taittuvia penkkejä keskitilaan, jotka mahdollistavat useamman pyörällisen liikkumisapuvälineen ja lastenrattaan yhtäaikaisen matkustamisen, riittävästi oikein sijoitettuja tukikaiteita, riittävä valaistus, selkeät kontrastit, selkeät informaationäyttötaulut, matkainformaatio äänellä kuuluviin, toimintarajoitteisen avunpyyntökutsunappi (sisällä kulkuneuvossa ja kulkuneuvon ulkopuolella), tilaa opas- tai avustajakoiralle.
- Pienoibussi: Matalalattiainen, helppokäyttöinen tarpeeksi loiva ja kantava luiska, kaluston niausmahdollisuus, kiinnityspisteet useammalle pyörälliselle liikkumisen apuvälineelle, sivulle taittuvia penkkejä keskitilaan, jotka mahdollistavat useamman

pyörällisen liikkumisapuvälineen ja lastenrattaan yhtäaikaisen matkustamisen, riittävästi oikein sijoitettuja tukikaiteita, riittävä valaistus, selkeät kontrastit, selkeät informaationäyttötaulut, toimintarajoitteisen avunpyyntökutsunappi ja tilaa opas- tai avustajakoiville

- M1-luokan auto (riippumatta onko rekisteröity taksi tai joukkoliikenne luvalla, jos käytetään henkilöliikenteessä): Hissi takalaitanostimella ja kaiteilla, autossa vähintään kaksi pyörätuolipaikkaa, jotka eivät sijoitu ainoastaan taka-akselin päälle, turvallisuusstandardin mukaiset pyörätuolin kiinnityspisteet ja -vyöt, tukikaiteet auton sisällä sekä ovilla. Kuljettajan mahdollisuus siirtyä sisäkautta avustamaan asiakasta matkustamossa (ei suljettu etupenkkirivistö))

Helsingissä, 29. huhtikuuta 2016

Aivovammaliitto ry

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry

Hengitysliitto

Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien Liitto ry

Invalidiliitto ry

Kuurojen Liitto ry

Kuuloliitto ry

Kynnys ry

Lihastautiliitto ry

Näkövammaisten liitto ry

Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry